

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 469/2013-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť D. Š., B., zastúpeného advokátkou JUDr. S. M., N., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom predchádzajúcim rozhodnutiu Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6 Co/69/2013 z 29. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júla 2013 doručená sťažnosť D. Š., B. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co/69/2013-365 z 29. mája 2013.

Z podania a jeho príloh vyplynulo, že sťažovateľ návrhom podaným na Okresnom súde Levice (ďalej len „okresný súd“) 13. septembra 2009 žiadal, aby okresný súd zaviazal odporcov v 1. až 3. rade zaplatiť žalovanú sumu s príslušenstvom z titulu náhrady škody spôsobenej sťažovateľovi poškodením zdravia. Sťažovateľ ako zamestnanec žalovaného v 1. rade ochorel počas pracovnej cesty v zahraničí a jeho zdravotný stav sa výrazne zhoršil počas cesty domov autobusom, pričom žalovaný v 2. rade, resp. jeho zamestnanec – šofér autobusu (žalovaný v 3. rade) a ani zamestnanci žalovaného v 1. rade mu neposkytli prvú pomoc ani neprivolali zdravotnú pomoc, a preto podľa sťažovateľa nesú zodpovednosť za zhoršenie jeho zdravotného stavu. Po prekonaní choroby (ťažkého zápalu centrálnej nervovej sústavy) má sťažovateľ trvale poškodené zdravie a je mu priznaný čiastočný invalidný dôchodok. Zhoršenie jeho zdravotného stavu podľa sťažovateľa spôsobil žalovaný v 1. rade tým, že nemal vnútornými predpismi upravený postup v mimoriadnych situáciách pri preprave svojich zamestnancov do zahraničia a žalovaní v 2. a 3. rade tým, že mu neposkytli adekvátnu pomoc pri zhoršení jeho zdravotného stavu na ceste domov. Okresný súd rozhodoval najprv o základe veci a zisťoval, či žalovaní v 1. až 3. rade nesú zodpovednosť za škodu. Po vykonaní dokazovania súd konštatoval, že nebolo ničím preukázané, že by za ochorenie sťažovateľa, za vývoj choroby, jej vyvrcholenie a napokon následky niesli zodpovednosť žalovaní, a preto medzitýmnym rozsudkom č. k. 9/256/2009-246 z 23. februára 2011 vyslovil, že zodpovednosť žalovaných v 1. až 3. rade v danej veci nie je daná.

Medzitýmne rozhodnutie prvostupňového súdu napadol sťažovateľ včas podaným odvolaním. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom okresného súdu a jeho rozhodnutie v odvolacom konaní rozsudkom č. k. 9 Co/144/2011-306 z 12. júla 2012 potvrdil podľa § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) ako vo výroku vecne správne rozhodnutie a pri zdôraznení relevantných skutočností v podrobnostiach odkázal na odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu.

Sťažovateľ v presvedčení, že rozhodnutím odvolacieho súdu bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie, sa so sťažnosťou doručenou 21. novembra 2012 obrátil na ústavný súd s návrhom, aby vyslovil porušenie jeho práv napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 129/2013-21 z 19. marca 2013 odmietol sťažnosť sťažovateľa, keď pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil žiadne skutočnosti nasvedčujúce priamej súvislosti medzi rozhodnutím všeobecných súdov a sťažovateľom označenými základnými právami, a konštatoval, že rozhodnutie krajského súdu je, čo sa týka ustálenia skutkového stavu a aj čo sa týka vyvodenia právneho záveru zo zisteného skutkového stavu akceptovateľné.

Konečné rozhodnutie vo veci vyniesol okresný súd na pojednávaní 28. novembra 2012. Pred začatím pojednávania vzal sťažovateľ žalobu v časti požadovanej istiny proti žalovanému v 1. rade späť a proti žalovaným v 2. a 3. rade vzal návrh späť celkom. Okresný súd rozsudkom č. k. 9 C/256/2009-345 na uvedenom pojednávaní rozhodol tak, že žalobu zamietol a konanie proti žalovaným v 2. a 3. rade zastavil. O náhrade trov konania rozhodol súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku vo veci samej. Zamietajúci rozsudok prvostupňového súdu napadol sťažovateľ odvolaním. Krajský rozsudkom č. k. 6 Co/69/2013-365 z 29. mája 2013 podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti, keď dospel k záveru, že okresný súd dostatočne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho aj správny právny záver.

Sťažovateľ krajskému súdu najmä vytýka, že jeho rozhodnutie č. k. 9 Co/144/2011-306 v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 9 C/256/2009-246, ktorými bolo rozhodnuté, že nárok sťažovateľa nie je daný, „... *nebolo zákonne a spravodlivé, preto nemohlo byť zákonne rozhodnutie ani rozhodnutie Krajského súdu v Nitre rozsudkom č. k. 6 Co/69/2013-365 zo dňa 29. 05. 2013 v spojení s č. k. 9 C/256/2009-343 zo dňa 28. 11. 2012 o zamietnutí náhrady škody v spojení s v spojení s uznesením č. k. 9 C/256/2009-343 zo dňa 28. 11. 2012 v spojení s uznesením v spojení s uznesením OS Levice č. k. 9 C/256/2009-360 zo dňa 21. 02. 2013 /opravné/“.*

Podľa sťažovateľa tieto rozhodnutia „*mali za následok nesprávne rozhodnutie súdu a to nesprávne zistenie skutkového stavu a tiež podľa nesprávne právne posúdení veci. Nesprávne právne posúdenie veci spočívalo vtom, že presun sťažovateľa z pracovnej cesty v meste M. vo Švédsku dňa 16. 10. 2013 cez územie Dánska, SRN, ČR na územie Slovenska, /spolu takmer 16 hodín/ podľa názoru oboch súdov je cestovaním domov a toto nie je v priamej ani nepriamej súvislosti splnením pracovných úloh sťažovateľa.*“.

Sťažovateľ ďalej tvrdí, že všeobecné súdy nesprávne posúdili nevypracovanie preventívnych opatrení týkajúcich sa presunu zamestnancov z výkonu práce v zahraničí na územie Slovenskej republiky a porušenie povinnosti žalovaným, ktoré mu vyplýva z „*§ 146 ods. 2 zákonníka práce v rámci plánovania a plnenia pracovných úloh, tiež § 147 ods. 1 zákonníka práce a zákon č. 124/2006 Z. z.*“.

Sťažovateľ je presvedčený, že postupom a rozhodnutím krajského súdu vo veci č. k. 6 Co/69/2013-365 bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a následne prijal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa D. Š. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co/69/2013-365 zo dňa 29. 05. 2013 porušené bolo

2. Ústavný súd zrušuje rozsudok Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co/69/2013-365 zo dňa 29. 05. 2013 v spojení vec s rozsudkom Okresného súdu Levice č. k. 9 C/256/2009-345 zo dňa 28. 11. 2012, v spojení s uznesením č. k. 9 C/256/2009-343 zo dňa 28. 11. 2012 v spojení s uznesením v spojení s uznesením OS Levice č. k. 9 C/256/2009-360 zo dňa 21. 02. 2013 /opravné/ a vec vracia krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. D. Š. sa priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 5000.- € (slovom päťtisíc eur, ktoré je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohoto nálezu.

4. Krajský súd v Nitre je povinný nahradiť D. Š. trovy konania podľa § 11 ods. 3, § 10, 13a ods. 1 písm. a/, § 16 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z. z. z hodnoty veci 25 548,73,- €, a úkon vo výške 409,83.- € x 2 /prevzatie veci a spísanie podania/ a 2 x rež. paušál, á 7,81.- €, spolu 835,28.- € a to do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu k rukám advokáta JUDr. S. M.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia odôvodňuje s'ťažovateľ tým, že „v dôsledku nesprávneho a protiústavného postupu krajského súdu je s'ťažovateľ neprimerane dlhý čas vystavený značnej právnej neistote.

S'ťažovateľ žije už päť rokov v ťažkej sociálnej situácii a právnej neistote, pretože rozhodnutie konajúceho súdu nie je podľa vyššie uvedeného spravodlivé a čakanie na spravodlivé rozhodnutie v jeho ťažkom zdravotnom stave a zlej sociálnej situácii ešte viac zhoršuje jeho zdravotný stav.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu

(sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

Podstatou námietok sťažovateľa sú tvrdenia o porušení práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie krajským súdom v dôsledku rozhodnutia, ktoré nie je spravodlivé a zákonné a je založené na nespravodlivom medzitýmnom rozhodnutí o tom, že nárok sťažovateľa nie je daný.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Prvostupňový súd žalobu sťažovateľa o zaplatenie náhrady škody zamietol, keďže považoval za jednoznačne preukázané, že žalovaný v 1. rade škodu nezavinil. Zamietajúci rozsudok založil na svojom medzitémnom rozsudku č. k. 9 C/256/2009-246, ktorý nadobudol právoplatnosť 1. októbra 2012, v ktorom vyslovil právny záver, že zodpovednosť žalovaného nie je daná.

V zákonnej lehote podanom odvolaní sa sťažovateľ domáhal zrušenia rozsudku súdu prvého stupňa a uviedol, že nesúhlasí s už právoplatným medzitémnom rozsudkom, ktorý považoval za neobjektívny a nespravodlivý, a preto nemôže za spravodlivé a objektívne považovať ani napadnuté rozhodnutie. Odvolací súd nepovažoval odvolanie sťažovateľa za dôvodné, a preto napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia krajského súdu sa okrem iného uvádza:

„Súd prvého stupňa medzitémnom rozsudkom zo dňa 23. 02. 2011 č. k. 9 C/256/2009-246 určil, že zodpovednosť žalovaných v 1. - 3. rade nie je daná. Krajský súd v Nitre v dôsledku odvolania rozhodol rozsudkom dňa 12. 07. 2012 č. k. 9 Co/144/2011-306 a medzitémny rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Splnením podmienky účelnosti je podľa zákona súdu rovnako umožnené rozhodnúť, či už na návrh, alebo bez návrhu najskôr o právnom základe predmetu konania, ktorý bol opodstatnený a po právoplatnosti tohto rozsudku rozhodnúť dodatočne o výške uplatneného nároku rozsudkom konečným. Ak súd neuzná nárok, čo do právneho dôvodu opodstatneným, zamietne žalobu a takéto jeho rozhodnutie je už rozhodnutím konečným. Právnym základom nároku je pritom treba rozumieť všetko, čo nie je možné podriaadiť pod výšku uplatneného nároku - napr. otázku premlčania, alebo zániku práva, atď. Otázky, ktoré svojou povahou patria k základu prejednávanej veci a ktoré neboli vyriešené medzitémnom rozsudkom je však vylúčené riešiť v konaní a rozhodovaní o výške škody naň naväzujúcim. K rozhodnutiu o základe veci už nepatri riešenie, napr. predbežnej otázky pre

rozhodnutie o veci samej. O predbežnej otázke nemôže byť totiž ani rozhodnuté formou výroku rozsudku, iba v jeho dôvodoch. Výrok medzitýmneho rozsudku bude potom znieť podľa výsledkov konania tak, že uplatnený nárok je čo do základu opodstatnený celkom, resp. sčasti, a že výrok o nároku na náhrade trov konania sa zakotví v rozsudku konečnom. Ak však výrok medzitýmneho rozsudku bude znieť tak, že uplatnený nárok je čo do právneho základu neopodstatnený, nároky, ktoré boli uplatnené musia byť v konečnom rozhodnutí zamietnuté.

Z vykonaného dokazovania nesporne vyplynulo, že pokiaľ ide o vzťah medzi žalobcom a žalovaným v 1. rade nedošlo k naplneniu predpokladov v zmysle ust. § 192 ods. 1, 2 ZP. Protiprávnosť ako všeobecný predpoklad ani na strane zamestnávateľa žalobcu, ani na strane pracovníkov žalovaného v 1. rade preukázaná nebola. Nebolo preukázané, že k porušeniu povinnosti došlo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním. I keď podľa odseku 2 nie je rozhodujúce, či škoda vznikla pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním, nebolo preukázané rozhodujúce to, kto škodu spôsobil a kto porušil právnu povinnosť. Zamestnávateľ zodpovedá len za protiprávny úkon štatutárnych orgánov zamestnávateľa a poverených zamestnancov a len za taký protiprávny úkon, ktorého sa dopustili zamestnanci konajúci v jeho mene v rámci plnenia úloh zamestnávateľa. Vzhľadom na to bolo potrebné konštatovať, že zodpovednosť žalovaného v 1. rade za vzniknutú škodu nie je daná.

Pokiaľ ide o vzťah žalobcu a žalovaného v 2. rade, absolútne nebolo preukázané, že vznik škody bol vyvolaný osobitnou povahou prevádzky v zmysle ust. § 427 ods. 1 OZ, a preto zodpovednosť žalovaného v 2. rade nie je daná.

Žalovaný v 3. rade nezodpovedá za škodu spôsobenú žalobcovi, nakoľko nedošlo k porušeniu právnej povinnosti, ktorá je všeobecným predpokladom, k vzniku škody a taktiež nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a vznikom škody. Odvolací súd konštatuje že zodpovednosť ani žalovaného v 3. rade nie je daná.

Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže medzitýmnym rozsudkom zo dňa 23. 02. 2011 č. k. 9 C/256/2009-246 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 12. 07. 2012 č. k. 9 Co/144/2011-306 súd určil, že zodpovednosť žalovaných v 1. až 3. rade nie je daná, správne súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom nároky, ktoré boli uplatnené musel v konečnom rozhodnutí zamietnuť.“

Ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľa a doložené listinné dôkazy a zistil že, v posudzovanej veci rozhodoval prvostupňový súd najprv medzitémnom rozsudkom, keď najprv zisťoval, či je základ nároku sťažovateľa daný, dôvodný a opodstatnený. Po právoplatnosti rozsudku z 23. februára 2011 rozhodol prvostupňový súd rozsudkom konečným, ktorý bol závislý na spôsobe vyriešenia základu veci, t. j. posúdenia existencie zodpovednosti žalovaných. Na základe ustanovenia § 159 ods. 2 OSP bolo teda jeho konečné rozhodnutie založené na medzitémnom rozsudku. Keďže v ňom vyslovil, že nárok sťažovateľa ako ani zodpovednosť žalovaných nie je daná, a tento rozsudok potvrdil aj krajský súd v odvolacom konaní, v konečnom rozsudku súd nemal inú možnosť, ako žalobu sťažovateľa zamietnuť. Odvolací súd potom konštatoval správnosť tohto postupu a nevyhnutnosť zamietnuť žalobu na základe uvedeného právoplatného medzitémneho rozsudku.

Ústavný súd poukazuje na svoje rozhodnutie č. k. III. ÚS 129/2013-21 z 19. marca 2013, v ktorom rozhodol o sťažnosti sťažovateľa z 21. novembra 2012. Sťažovateľ v nej namietal porušenie práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé konanie práve už uvádzaným medzitémnom rozsudkom č. k. 9 C/256/2009-246 a rozhodnutím odvolacieho súdu sp. zn. 9 Co/144/2011. V uvedenom rozhodnutí ústavný súd vyslovil, že nezistil žiadne skutočnosti nasvedčujúce priamej súvislosti medzi rozhodnutiami všeobecných súdov a sťažovateľom označenými základnými právami, a preto odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ namieta neobjektívnosť a nespravodlivosť konečného rozhodnutia vo veci samej a rozhodnutia odvolacieho súdu, pričom v sťažnosti nové skutočnosti neuvádza a v podstate len stručne opakuje dôvody, ktoré uviedol vo svojej sťažnosti, o ktorej už ústavný súd rozhodol uvedeným uznesením č. k. III. ÚS 129/2013-21. Ústavný súd preto poukazuje na svoje závery v odôvodnení svojho predchádzajúceho rozhodnutia o tom, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu netrpí vadou svojvôle ani arbitrárnosti a je ústavne akceptovateľné. Ústavný súd konštatuje, že neexistuje žiadny rozumný dôvod, aby sa v tejto otázke, aj keď posudzuje v danej veci už konečný rozsudok vo veci samej,

resp. rozhodnutie odvolacieho súdu o rozsudku vo veci samej, odchyľil od záverov svojho rozhodnutia č. k. III. ÚS 129/2013-21.

S prihliadnutím na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2013